

Αρχική σελίδα>Νομοθεσία και νομολογία>Εθνική νομοθεσία**Εθνική νομοθεσία****Κύπρος**

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του Συντάγματος «η Κυπριακή Πολιτεία είναι ανεξάρτητη και κυρίαρχη Δημοκρατία, προεδρικού συστήματος», και βασίζεται στις αρχές της νομιμότητας, της διάκρισης των εξουσιών (εκτελεστικής, νομοθετικής και δικαστικής), του ανεπηρέαστου της δικαστικής εξουσίας και του σεβασμού και της προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τα θεμελιώδη ανθρωπίνα δικαιώματα και ελευθερίες διασφαλίζονται στο Μέρος II του Συντάγματος, που ακολουθεί το πρότυπο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ε.Σ.Α.Δ.), και σύμφωνα με το άρθρο 35 του Συντάγματος «οι νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος μέρους, η κάθε μια εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της». Η νομιμότητα εξασφαλίζεται όχι μόνο από το γραπτό Σύνταγμα και τις νομικές διατάξεις αλλά επίσης από την δέσμευση της Κυβέρνησης να τηρεί τους υπό εντολή συνταγματικούς περιορισμούς, τη ψήφιση από την Νομοθετική εξουσία μη-αντισυνταγματικών νόμων και την ύπαρξη μιας ανεξάρτητης και ανεπηρέαστης δικαστικής εξουσίας.

Πηγές δικαίου**1. Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Από την 1.5.2004 η Κύπρος αποτελεί πλήρες και ισότιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υπάγεται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει του εθνικού δικαίου των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων τόσο των ημεδαπών νόμων όσο και του Συντάγματος.

Η υπεροχή του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο τροποποιήθηκε με τον Περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμο (Ν. 127(I)/2006) έτσι ώστε να προκύπτει με σαφήνεια η υπεροχή και αυξημένη ισχύς του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι του Συντάγματος.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει επίσης προσαρμόσει και εναρμονίσει την κυπριακή νομοθεσία προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη θέσπιση ενός όγκου νομοθετημάτων και την ταυτόχρονη κατάργηση ή τροποποίηση ορισμένων διατάξεων του κυπριακού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων και διατάξεων του Συντάγματος ως ανωτέρω.

Το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επομένως αποτελεί πηγή δικαίου που έχει αυξημένη ισχύ στην Κυπριακή Δημοκρατία και περιλαμβάνει τόσο τους κανόνες που θεσπίστηκαν από τα κράτη-μέλη, δηλαδή τις Συνθήκες που προέβλεπαν την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα Πρωτόκολλα και τα Παραρτήματά τους, όπως συμπληρώθηκαν ή τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα, όσο τους κανόνες που προέρχονται από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λαμβάνουν την μορφή Κανονισμών, Οδηγιών ή Αποφάσεων. Περιλαμβάνει επίσης και τους κανόνες Διεθνών Συμβάσεων που συνάπτει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τρίτα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, τις γενικές και θεμελιώδεις αρχές δικαίου, το εθιμικό δίκαιο, τους γενικούς κανόνες δημόσιου διεθνούς δικαίου αλλά και την νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οποία τα θεμελιώδη ανθρωπίνα δικαιώματα αποτελούν ως γενικές αρχές δικαίου, αναπόσπαστο μέρος του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

2. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας θεσπίστηκε το 1960 με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και αποτελεί σύμφωνα με το άρθρο 179 του Συντάγματος τον υπέρτατο νόμο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μετά την εισδοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τροποποίηση του Συντάγματος ως αναφέρεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπερισχύει στην εσωτερική συνταγματική τάξη και κανόνες δικαίου που περιέχονται στο Σύνταγμα πρέπει να συνάδουν με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Διεθνείς Συνθήκες / Συμβάσεις / Συμφωνίες

Με βάση το άρθρο 169 του Συντάγματος Διεθνείς Συμβάσεις, Συνθήκες ή Συμφωνίες που συννομολογούνται μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, έχουν μετά την κύρωση του με νόμο και την δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου (αλλά όχι του Συντάγματος) και υπερισχύουν σε περίπτωση σύγκρουσής τους με οποιοδήποτε τέτοιο νόμο υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.

4. Τυπικοί Νόμοι

Τυπικοί νόμοι είναι οι νόμοι που ψηφίζονται από την Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία ασκεί νομοθετική εξουσία και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα.

Οι νόμοι οι οποίοι ισχύουν σήμερα στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι αυτοί οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται στο άρθρο αυτό του Συντάγματος, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος καθώς και οι Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.

5. Κανονιστικές Πράξεις

Οι κανονιστικές πράξεις είναι νομοθετικού περιεχομένου πράξεις, που εκδίδονται από την εκτελεστική εξουσία κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης και πρέπει να συνάδουν τόσο με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και με το Σύνταγμα και τους Νόμους.

Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου (δευτερογενής νομοθεσία), αναγκαίους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου, καλείται κανονιστική εξουσία και επιτρέπεται, παρόλο που η νομοθετική εξουσία στην Κύπρο ανήκει τη Βουλή των Αντιπροσώπων, προκειμένου να ρυθμιστούν ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό.

6. Νομολογία Ανώτατου Δικαστηρίου

Στην Κύπρο ισχύει το δόγμα της δεσμευτικότητας των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου για όλα τα κατώτερα δικαστήρια. Έτσι, μια απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία ερμηνεύεται συγκεκριμένος κανόνας δικαίου, θεωρείται ως πηγή δικαίου.

7. Κοινό Δίκαιο - Αρχές Επειρείας

Πηγή δικαίου αποτελούν επίσης το κοινό δίκαιο (common law) και οι αρχές της επειρείας (equity) στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια.

Είδη νομικών εργαλείων - περιγραφή**Γραπτά**

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Οι Διεθνείς Συμβάσεις/ Συμφωνίες/ Συνθήκες οι οποίες συνομολογούνται με τρίτες χώρες, κυρώνονται με νόμο και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, και έχουν αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται αντίστοιχα και από τον αντισυμβαλλόμενο.

Οι νόμοι οι οποίοι βρίσκονταν σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 188 του Συντάγματος την ημέρα πριν από την ημέρα της ανεξαρτησίας, σύμφωνα με τους όρους που προνοούνται σε αυτό, εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος. Νόμοι οι οποίοι ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μετά την ανεξαρτησία.

Κανονιστικές Πράξεις (Κανονισμοί).

Άγραφα

Νομολογία που περιλαμβάνει τόσο την νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά και του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το κοινοδίκαιο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) εκτός εάν έγινε άλλη πρόβλεψη ή θα γίνει δυνάμει νόμου εφαρμοστέου ή γενομένου δυνάμει του Συντάγματος.

Ιεραρχία πηγών

Μετά την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ιεραρχία των πηγών Δικαίου στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει ως εξής:

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ / ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ/ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

ΤΥΠΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΚΟΙΝΟΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΕΙΚΕΙΑΣ

Το κοινοδίκαιο (common law) και οι αρχές της επιείκειας (equity) αποτελούν πηγή του κυπριακού δικαίου και εφαρμόζονται στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει άλλη νομοθετική πρόνοια.Θεσμικό πλαίσιο

Οργανισμοί αρμόδιοι για υιοθέτηση νομικών κανόνων

Στο σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας γίνεται σαφής διάκριση των τριών πολιτειακών εξουσιών. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και το Υπουργικό Συμβούλιο, η δικαστική από τα δικαστήρια της Δημοκρατίας και η νομοθετική εξουσία από τη Βουλή των Αντιπροσώπων η οποία αποτελεί το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο της Δημοκρατίας. Παρά το γεγονός ότι το κατ' εξοχήν νομοθετικό όργανο είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων, η εκτελεστική εξουσία έχει περιβληθεί με την ικανότητα να θέτει κανόνες δικαίου αναγκάιους για να καθίσταται δυνατή η εφαρμογή ενός νόμου και να ανταποκρίνεται στις πολλές συνθήκες στις οποίες μπορεί να κληθεί να εφαρμοστεί. Η εξουσία αυτή της διοίκησης να θεσπίζει συμπληρωματικούς κανόνες δικαίου αναγκάιους για την εφαρμογή και εκτέλεση ενός νόμου καλείται κανονιστική εξουσία.

Διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η διαδικασία ψήφισης ενός νόμου αρχίζει με την υποβολή πρότασης νόμου ή νομοσχεδίου. Το δικαίωμα υποβολής προτάσεων νόμου ανήκει στους Βουλευτές και των νομοσχεδίων στους Υπουργούς. Όλα τα νομοσχέδια και όλες οι προτάσεις νόμου οι οποίες εισάγονται στη Βουλή των Αντιπροσώπων παραπέμπονται αρχικά για συζήτηση ενώπιον της αρμόδιας επί του θέματος κοινοβουλευτικής επιτροπής και στη συνέχεια για συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής.

Οι νόμοι και οι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων ψηφίζονται δια απλής πλειοψηφίας των παρόντων και ψηφιζόντων βουλευτών και αφού ψηφιστούν κοινοποιούνται στο Γραφείο του Προέδρου της Δημοκρατίας ο οποίος είτε προχωρεί στην έκδοσή τους δια της δημοσίευσης τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας είτε στην αναπομπή τους στην Βουλή για επανεξέταση του θέματος. Σε αυτή την περίπτωση εάν η Βουλή εμμένει στην απόφασή της τότε ο Πρόεδρος θα πρέπει να προχωρήσει στην έκδοση του εν λόγω Νόμου εκτός εάν ο Πρόεδρος εξασκήσει το δικαίωμα της αναφοράς που του παρέχεται από το Σύνταγμα με το οποίο μπορεί να απευθυνθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο για να αποφασιστεί από αυτό κατά πόσο ο νόμος είναι σύμφωνος με το Σύνταγμα ή το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν κριθεί ότι είναι σύμφωνος τότε δημοσιεύεται παραχρήμα αν όχι δεν δημοσιεύεται. Οι νόμοι τίθενται σε ισχύ από της δημοσίευσής τους στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ή σε ημερομηνία την οποία καθορίζει ο νόμος και μπορούν να καταργηθούν με την ψήφιση άλλου νόμου ή σιωπηρά υπό τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Τράπεζες νομικής πληροφόρησης

Οι διαθέσιμες νομικές βάσεις δεδομένων στην Κυπριακή Δημοκρατία είναι:

[CYLAW](#)

[ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ](#) (THE CYPRUS LEGAL PORTAL)

Είναι δωρεάν η πρόσβαση στις τράπεζες πληροφόρησης;

Η πρόσβαση στο CYLAW είναι δωρεάν. Η πρόσβαση στο ΝΟΜΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ είναι δυνατή μόνο σε συνδρομητές.

Σύντομη περιγραφή

1. CYLAW

Το CyLaw δημιουργήθηκε στον Ιανουάριο του 2002 με σκοπό να παρέχει ελεύθερη, ανεξάρτητη και μη κερδοσκοπική νομική πληροφόρηση και πρόσβαση στις πηγές του Κυπριακού Δικαίου στα πλαίσια των αρχών του διεθνούς κινήματος για την ελεύθερη πρόσβαση στο νόμο του οποίου είναι μέλος. Οι βάσεις δεδομένων του CyLaw περιλαμβάνουν τις αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου και Δευτεροβάθμιου Οικογενειακού Δικαστηρίου που εκδόθηκαν από το 1997, τους Θεσμούς Πολιτικής Δικονομίας και αριθμό νομικών άρθρων και κειμένων.

Οι αποφάσεις που περιλαμβάνονται στο CyLaw παραχωρήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή από το Ανώτατο Δικαστήριο. Τα κείμενα των αποφάσεων που περιλαμβάνονται είναι τα αυθεντικά κείμενα όπως δημοσιεύθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο χωρίς οποιαδήποτε επέμβαση ή διόρθωση.

2. Νομικός Κόμβος στο Διαδίκτυο

Από τον Νομικό Κόμβο στο Διαδίκτυο (The Cyprus Legal Portal) παρέχεται, μεταξύ άλλων, εύκολη πρόσβαση σε ειδησεογραφία, κείμενα και άρθρα άμεσου ενδιαφέροντος για όσους ασχολούνται με Νομικά θέματα καθώς και πρόσβαση στην συνδρομητική Τράπεζα Νομικής Πληροφόρησης που περιέχει τις βάσεις δεδομένων «Νομοθεσία» και «Νομολογία» της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στο Ευρετήριο των Νόμων περιλαμβάνονται το ευρετήριο όλων των Νόμων είτε αυτοί ισχύουν είτε καταργήθηκαν και το ευρετήριο όλων των σχετικών Κανονισμών. Τα ευρετήρια ενημερώνονται συνεχώς με την έκδοση της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας.

Στο ευρετήριο της Νομολογίας το σύστημα παρέχει την δυνατότητα για έρευνα στο κείμενο οποιασδήποτε απόφασης με βάση διάφορα κριτήρια.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Νομική Υπηρεσία](#)

[Ανώτατο Δικαστήριο](#)

[Βουλή των Αντιπροσώπων](#)

Τελευταία επικαιροποίηση: 11/04/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.